

Bezoekadres
Kneuterdijk 1
2514 EM Den Haag

Postadres
Postbus 90613
2509 LP Den Haag

www.rechtspraak.nl

datum 24 september 2026
e-mail wetgeving.rvdr@rechtspraak.nl
cc
bijlagen
onderwerp Advies Besluit houdende wijziging van het Besluit onderzoek in een geautomatiseerd werk

Geachte heer Van Weel,

Bij brief van 17 juli 2026, verzocht u de Raad voor de rechtspraak (de 'Raad') advies uit te brengen inzake het conceptbesluit houdende wijziging van het Besluit onderzoek in een geautomatiseerd werk (het 'Besluit').

HET BESLUIT

Dit Besluit wijzigt het Besluit onderzoek in een geautomatiseerd werk naar aanleiding van de evaluatie van de Wet computercriminaliteit III en de onderzoeken en toezichtactiviteiten die naar aanleiding daarvan zijn uitgevoerd.¹ De wijzigingen geven uitvoering aan een deel van de aanbevelingen uit deze onderzoeken waarvoor aanpassing van het Besluit onderzoek in een geautomatiseerd werk noodzakelijk is. Een belangrijke wijziging betreft de systematiek voor de keuring van technische hulpmiddelen die worden ingezet bij onderzoek in een geautomatiseerd werk. Het uitgangspunt dat uitsluitend vooraf goedgekeurde technische hulpmiddelen mogen worden gebruikt, wordt vervangen door het enkel voorafgaand aan het gebruik ter keuring aanbieden. De keuring krijgt daarbij het karakter van een risicoanalyse. Het keuringsrapport vermeldt in welke mate het technische hulpmiddel aan de gestelde eisen voldoet en, indien daarvan sprake is,

¹ Dit Besluit bevat wijzigingsvoorstellen van het voor de periode waarin het huidige Wetboek van Strafvordering nog geldt (thans is in de inwerkingtreding van het nieuwe Wetboek van Strafvordering voorzien op 1 april 2029).

Het conceptbesluit heimelijke bevoegdheden betreft de concept-AMvB die in hoofdstuk 5 uitvoeringsregels bevat voor de toekomstige wettelijke hackbevoegdheid als bedoeld in art. 2.8.16 NSv. Het conceptbesluit heimelijke bevoegdheden betreft dus de opvolger van het huidige Besluit onderzoek in een geautomatiseerd werk.

datum 24 september 2026
pagina 2 / 5

welke risico's dit meebrengt voor de betrouwbaarheid, integriteit en herleidbaarheid van de vastgelegde gegevens.

Na overleg met de gerechten, adviseert de Raad als volgt.²

ADVIES

De Raad heeft bezwaren tegen de hiervoor beschreven stelselwijziging die naar de kern genomen inhoudt dat keuring geen noodzakelijke voorwaarde meer is voor het kunnen inzetten van een technisch hulpmiddel. Dit roept de vraag op welke waarborgen gelden, indien uit de keuring vervolgens blijkt dat het technische hulpmiddel niet of niet volledig aan de gestelde eisen voldoet. Deze vraag is temeer van belang nu het Besluit tevens voorziet in de mogelijkheid om van keuring af te zien.

Inhoud van het keuringsrapport

Het Besluit bepaalt dat het keuringsrapport de mate waarin het technisch hulpmiddel aan de gestelde eisen voldoet (artikel 18, derde lid, onder a van het Besluit) en, indien daarvan sprake is, de risico's voor de betrouwbaarheid, integriteit en herleidbaarheid van de vastgelegde gegevens dient te vermelden (artikel 18, vierde lid van het Besluit).

De Raad vindt het positief dat hiermee eisen worden gesteld aan de inhoud van het keuringsrapport en dat inzicht wordt geboden in de mate waarin het technische hulpmiddel aan de gestelde eisen voldoet. Deze beoordeling is aan de keuringsdienst. De verantwoordelijkheid voor de wijze waarop met eventuele tekortkomingen wordt omgegaan, wordt vervolgens bij de officier van justitie gelegd. De eis dat het keuringsrapport verplichte vervangende waarborgen dient te vermelden (het oude artikel 18, derde lid, onder e van het Besluit onderzoek in een geautomatiseerd werk) komt te vervallen. De wetgever acht dit passend bij het uitgangspunt dat de officier van justitie verantwoordelijk is voor de inzet van een technisch hulpmiddel.

² De Raad voor de rechtspraak heeft op grond van artikel 95 van de Wet op de rechterlijke organisatie een wettelijke adviestaak met betrekking tot nieuwe wets- en beleidsvoorstellen die gevolgen hebben voor de rechtspraak. De adviezen worden vastgesteld na overleg met de gerechten. De Raad voor de rechtspraak is een adviescollege in de zin van artikel 79 en 80 van de Grondwet. Bij het opstellen van zijn adviezen beoordeelt de Raad de voorgenomen wet- en regelgeving in het bijzonder op de gevolgen voor de organisatie en de werklast van de gerechten en op de (praktische) toepasbaarheid en uitvoerbaarheid. Rechteren zijn bij de behandeling van individuele zaken niet gebonden aan de inhoud van de wetgevingsadviezen van de Raad voor de rechtspraak.

datum 24 september 2026
pagina 3 / 5

Hoewel de Raad dit uitgangspunt als zodanig kan volgen, rijst de vraag waarom daaruit niet tevens een verplichting voor de officier van justitie voortvloeit om, indien niet of niet volledig aan de keuringseisen wordt voldaan, passende vervangende waarborgen te treffen. Voor zover de wetgever dit geheel ter beoordeling van de officier van justitie wil laten, acht de Raad dit, gelet op de hiervoor beschreven stelselwijziging, te vrijblijvend. Nu een technisch hulpmiddel immers ook kan worden ingezet voordat de keuring is afgerond, is het van belang dat duidelijk is op welke wijze eventuele risico's worden ondervangen. Evenmin wordt in het Besluit geregeld dat de officier van justitie verantwoording aflegt over de wijze waarop het niet voldoen van een technisch hulpmiddel aan de keuringseisen is gecompenseerd. De Raad beveelt daarom aan om in het Besluit een verplichting op te nemen voor de officier van justitie om, indien een technisch hulpmiddel niet of niet volledig aan de keuringseisen voldoet, passende vervangende waarborgen te treffen en hierover verantwoording af te leggen. Een dergelijke verantwoordingsplicht is, mede gelet op de mogelijkheid om een technisch hulpmiddel in te zetten zonder dat de keuring is afgerond en om van keuring af te zien, vanuit rechtsstatelijk oogpunt noodzakelijk.

Versoepeling loggingsverplichting

De Raad is kritisch over de voorgestelde versoepeling van de loggingsverplichting. Het nieuwe criterium dat automatische logging achterwege kan blijven indien 'het belang van het onderzoek zich tegen automatische vastlegging verzet' (artikel 5, tweede lid van het Besluit), biedt naar het oordeel van de Raad een ruime beoordelingsruimte. Dit geldt te meer nu de wijze waarop de handelingen worden vastgelegd van invloed kan zijn op de controleerbaarheid en betrouwbaarheid van de onderzoeksresultaten. Volgens de wetgever is deze uitzondering bedoeld voor situaties waarin automatische vastlegging van de verkregen gegevens de heimelijkheid van de inzet of van de techniek in gevaar brengt, of een risico vormt voor de beveiliging van de gegevens. In deze gevallen volstaat handmatige vastlegging door een opsporingsambtenaar.³

De Raad acht het van belang dat het besluit om automatische logging achterwege te laten niet uitsluitend aan de beoordeling van DIGIT en de officier van justitie wordt overgelaten. Voor zover voorafgaand aan of bij aanvang van de inzet voorzienbaar is dat automatische logging niet zal plaatsvinden, beveelt de Raad aan te bepalen dat de officier van justitie de rechter-commissaris hierover informeert. Daarmee wordt de rechter-commissaris in staat gesteld de noodzaak en proportionaliteit van het achterwege laten van automatische logging te beoordelen

³ Pagina 6, onderdeel B, 2^e alinea van het Besluit en pagina 4, 4^e alinea, tweede zin van het Besluit.

datum 24 september 2026
pagina 4 / 5

en zo nodig nadere voorwaarden te verbinden aan de wijze waarop de handmatige vastlegging plaatsvindt.

Daarvoor is wel vereist dat inzichtelijk wordt gemaakt waarom automatische logging in het concrete geval niet op een veilige wijze kan plaatsvinden. De enkele verwijzing naar het belang van het onderzoek of naar algemene beveiligingsrisico's acht de Raad daarvoor onvoldoende. Daarbij ligt het voor de hand dat ook wordt toegelicht waarom minder ingrijpende alternatieven niet beschikbaar zijn. Te denken valt aan maatregelen als encryptie, autorisatiebeheer of het uitzonderen van bepaalde operationeel gevoelige gegevens van logging.

De Raad acht deze motivering van belang, omdat de omstandigheid dat automatische logging beveiligingsrisico's of risico's voor de heimelijkheid van de inzet kan opleveren, op zichzelf niet zonder meer betekent dat automatische logging geheel achterwege moet blijven. Daarbij is van belang dat het niet vanzelfsprekend is dat logging plaatsvindt op het geautomatiseerde werk waarin wordt binnengedrongen. Logging kan immers ook plaatsvinden op het device van waaruit het technische hulpmiddel wordt beheerd.

De Raad beveelt aan de voorgestelde uitzondering nader te normeren en daarbij in ieder geval te voorzien in een verplichting om, voor zover dit voorafgaand aan of bij aanvang van de inzet voorzienbaar is, de rechter-commissaris te informeren over het achterwege laten van automatische logging. Daarnaast dient inzichtelijk te worden gemaakt waarom automatische logging niet op veilige wijze kan plaatsvinden en waarom minder ingrijpende alternatieven niet volstaan. Op deze wijze kan de keuze voor handmatige logging voldoende worden gemotiveerd en blijft deze keuze controleerbaar voor de rechter-commissaris en, waar relevant, de zittingsrechter.

IT- EN WERKLASTGEVOLGEN

De Raad voorziet geen substantiële IT-effecten en verwacht evenmin substantiële werklastgevolgen voor de Rechtspraak als gevolg van het Besluit.

CONCLUSIE

Het Besluit stuit in zijn huidige vorm op een aantal bezwaren. De Raad vraagt u daarom om het Besluit op de in dit advies genoemde onderdelen te verduidelijken of aan te passen.

TOT SLOT

Indien na het uitbrengen van dit advies het Besluit op belangrijke onderdelen wordt gewijzigd, dan wordt de Raad graag in de gelegenheid gesteld daarover aanvullend te adviseren. Met het oog op de voorbereiding van de gerechten op de invoering van

datum 24 september 2026
pagina 5 / 5

het uiteindelijke Besluit, stelt de Raad het op prijs als hij geïnformeerd wordt over de plaatsing van de definitieve tekst in het Staatsblad.

Hoogachtend,

mr. S. Sicking-Sluis
Lid Raad voor de rechtspraak